



DIŞ TİCARETTE YMM UYGULAMALARI VE VERGİ DAİRESİ İŞLEMLERİ

Alptekin YÜCEBAŞ
Yeminli Mali Müşavir

Alptekin YÜCEBAŞ Yeminli Mali Müşavir

1965 yılında Ankara'da doğdu. İstanbul Maliye Okulunu takiben 1987 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF İktisat Bölümünden mezun oldu ve Lisansüstü eğitimini KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Ana Bilim Dalında 2004 yılında tamamladı.

- 1983 yılında Maliye Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünde **Atama Memuru**,
- İzmir ve Ankara Defterdarlıklarında 1983-88 yıllarında **Vergi ve Yoklama Memuru**,
- Nevşehir Defterdarlığında 1988-90 yıllarında **Milli Emlak Denetmeni**,
- 1990 yılında açılan giriş sınavını kazanarak **Stajyer Gelirler Kontrolörü** olarak atandı,
- Ağustos/1997'de Kordon **Vergi Dairesi Başkanı**,
- Ocak/1998'de İzmir **Defterdar Yardımcısı**,
- 1998-2004 yıllarında Trabzon'da **Defterdar**,

olarak görev yaptı.

1999-2002 yıllarında KTÜ İİBF Maliye Bölümü'nde **Öğretim Görevlisi** olarak, Vergi Hukuku ve Mali Denetim derslerini de veren YÜCEBAŞ, 08.03.2004 - 27.12.2010 tarihleri arasında **Gelirler Başkontrolörü** olarak Gelir İdaresi Başkanlığında çalışmıştır. Halen Yeminli Mali Müşavir olarak serbest çalışmakta olup, evli ve bir çocuk babasıdır.

DIŞ TİCARETTE YMM UYGULAMALARI VE VERGİ DAİRESİ İŞLEMLERİ

A. YMM GENEL BİLGİLER

1. YMM Mesleği Tanımı ve Kapsamı

B. YMM UYGULAMA VE İŞLEMLERİ

1. YMM İşlemlerinin Başlatılması
2. YMM Uygulamalarının Türleri
3. YMM Uygulamaları Kapsamındaki İşlemlerin Ayrıntıları
 - a) Tam Tasdik Hizmetleri
 - b) KDV İade Uygulamaları
 - c) DİİB Kapamaları
 - d) Diğer Hizmetler

C. VERGİ DAİRESİ İŞLEMLERİ GENEL BİLGİLER

1. Vergi Dairesi Tanım ve Kapsamı

D. VERGİ DAİRESİ UYGULAMA VE İŞLEMLERİ

1. Bildirimlere Yönelik Yükümlülükler ve İşlemler
2. Diğer Yükümlülük ve İşlemler

YMM Nedir? Tanım ve Kapsamı

- 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ile 1989 yılında YMM müessesesi getirilmiştir.
- Kanun ile Muhasebecilik, Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Hizmetlerinin modern bir anlayışla hukuki zemine oturtulması sağlanmıştır.
- YMM'lik mesleği, bir tür kamu hizmeti niteliğinde ve kamu ile özel sektörün işlerini destekleyerek kolaylaştırmak amacına yönelik olarak getirilmiştir.

YMM

- 1985 yılında 3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile birlikte yatırım, ihracat ve uluslararası taşımacılık gibi konulardan kaynaklanan KDV iadelerinin, süresinde yerine getirilememesinden dolayı iş dünyasının haklı şikayetleri, denetimin yetersizliği, ekonomideki sahte belge kullanımındaki yaygınlık, yersiz iadelere yönelik kurulan organizasyonlar, YMM lik mesleğinin oluşturulmasına yol açmış, bütün bunlarla birlikte doğrudan kamu incelemelerinin yanısıra, işletme hesaplarının modern denetim teknikleri ve vergi hukukunda yetkin olanlar tarafından incelenip rapor edilmesine yönelik gereksinim de mesleğin oluşturulmasına neden olmuştur.

YMM'ler

Denetim faaliyetini sürdüren, yeterli mesleki bilgi ve deneyime sahip, bağımsız davranan, gerekli ahlaki nitelikleri olan ve çalışmalarında yeterli titizlik ve özeni gösteren kişiler olmak durumundadır.

Denetçilik faaliyeti aşağıdaki özelliklerin tamamına sahip olmayı gerektirir;

- Yeterli mesleki bilgi ve deneyime sahip olunmalıdır,
- Bağımsız davranabilme özelliğine sahip olunmalıdır,
- Çalışmalarında gerekli mesleki özen ve titizliği gösterebilmelidir,
- Yüksek ahlaki değerlere sahip olmalıdır.

YMM lerin Faaliyet Konuları

- 1) Müşavirlik (Danışmanlık)
- 2) Denetim
- 3) Tasdik
- 4) Diğer İşler

Müşavirlik (Danışmanlık)

YMM'ler gerçek ve tüzelkişilere ait teşebbüs ve işletmelerin;

- Muhasebe sistemlerini kurar,
- Muhasebe sistemlerini geliştirir,
- İşletmecilik, muhasebe, finans, mali mevzuat ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerini düzenler,

Ve bu konularda müşavirlik yaparlar.

Denetim

YMM'ler gerçek ve tüzelkişilere ait teşebbüs ve işletmelerin, muhasebe sistemlerini kurulması, geliştirilmesi, işletmecilik, muhasebe, finans, malî mevzuat ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerini belgelerine dayanarak,

- İnceler,
- Tahlil eder,
- Denetimlerini yaparlar,

Tasdik

YMM'ler gerçek ve tüzelkişilerin teşebbüs ve işletmelerinin mali tablo ve beyannamelerinin

- Mevzuat hükümlerine,
- Muhasebe ilke ve standartlarına uygunluğunu,
- Denetim standartlarına göre denetlendiğini

Tasdik ederler, Rapor ve benzeri belgeleri düzenlerler.

Diğer

- Tahkim,
- Bilirkişilik
- Ve benzeri işler

İle Kamu Kurumlarınca ve hukuki düzenlemelerle kendisine verilen diğer işleri yapmak (RÜTÜK üst kurul payları, vakıflar, kamuya yararlı dernekler, TUBİTAK, organize sanayi bölgeleri, ar-ge gibi işlemlerinin denetim ve tasdiki)

YMM İşlemlerinin Başlatılması

- Tasdik kapsamına giren mali tablolar ve beyannameler ile diğer belgeler ile iş ve işlemlerin YMM'lerce denetlenmesi ve tasdiki işlemlerinin başlatılması, ilgilinin talebi üzerine yapılır.
- İlgililer ile YMM'in mutabık kalması sonucu, yaptırılacak tasdik hizmetinin tasdik sözleşmesine bağlanması ve sözleşme tarihinden itibaren süresi içinde (Süresinde yapılan tam tasdik sözleşmelerinin Şubat ayı sonuna kadar diğer sözleşmelerin ise 15 gün içinde) sözleşmenin interaktif vergi dairesine girişinin yapılması ve YMM Odasına bildirilmesi zorunludur.

YMM Uygulamaları Kapsamındaki İşlemler

- a) Tam Tasdik Hizmetleri
- b) KDV İade Uygulamaları
- c) DİİB Kapsamındaki Tasdikler
- d) Diğer Hizmetler

Tam Tasdik Hizmetleri

YMM'lerin tam tasdik faaliyeti; kısaca işletmelerin kurumlar ve gelir vergisi beyannamelerinin ekleriyle birlikte tasdik edilerek rapora bağlanması işlemleridir. Bu kapsamda YMM'ler;

- Tasdik konularıyla ilgili tüm defter, kayıt ve belgeleri gizli olsalar dahi incelemeye,
- Tasdik işlemini ilgilendiren tüm bilgileri yöneticilerinden, iç denetçilerden ve diğer ilgililerden istemeye,
- Şirketlerin Yönetim Kurulu ve Genel Kurul toplantılarına katılarak, bu toplantılarda istenildiği takdirde tasdik faaliyeti ve sonuçlarını ilgilendiren konularda açıklamalarda bulunmaya,
- Tasdik konusu ile sınırlı olarak kamu idare ve müesseseselerinden bilgi istemeye, yetkilidirler.

YMM'ler tasdik kapsamında yapacakları çalışmalarını;

- Planlarlar,
- Riskleri tespit ederler,
- Denetim Kanıtlarını toparlarlar,
- Denetim Çalışma Kağıtları ve Dosyasını oluştururlar,
- Denetim sonucunu Raporlarlar,

YMM'ler, belirlenen risklere karşılık verirken denetim kanıtlarının toplanmasında aşağıdaki yöntemlerinden yararlanırlar;

Kanıt toplamaya ilişkin başlıca teknikler şunlardır:

- Kayıt ve belge incelenmesi
- Fiili-fiziki inceleme
- Gözlem
- Yazılı veya sözlü bilgi alma
- Doğrulama (Teyit etme)
- Karşılaştırma, oran ve analizler (Analitik inceleme)
- Yeniden hesaplama
- Yeniden uygulama (İç kontrol sistemi-süreçler)

İşletmelerin YMM Tam Tasdik Sınırı

- 2020 Yılı aktif toplamı 13.258.000 TL yi aşan işletmeler,
 - 2020 Yılı net satışları tutarı 26.507.000 TL yi aşan işletmeler,
- Yukarıdaki hadlerden birinin aşılması halinde işletmeler, Tam Tasdik kapsamına girerler.
- Bu durum dış ticaret faaliyeti bulunan işletmeler ile diğer bütün işletmeler açısından da geçerlidir.

KDV İade Uygulamaları

- Dış Ticarete Yönelik KDV İade Uygulamaları, esas itibariyle KDV Kanununda yer alan ihracat istisnasına dayanmaktadır.
- Yine tam istisna kapsamındaki diğer KDV iadesine konu faaliyetlerde bulunan mükellefler, bu iş ve işlemleri için de KDV İade uygulamalarına konu olurlar. KDV Tevkifat İadesi, İndirimli Oranda KDV İadesi, Uluslararası Taşımacılık İstisnasından Doğan KDV İadeleri gibi.

İhracat Tanımı

- **İhracat Yönetmeliğinde İhracat;**

“Bir malın, yürürlükteki ihracat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde **Türkiye gümrük bölgesi dışına** veya **serbest bölgelere** çıkarılmasını veyahut Müsteşarlıkça ihracat olarak kabul edilecek sair çıkış ve işlemleri ifade eder”
şeklinde tanımlanmıştır.

- **Genel olarak ihracat;**

“Yurt dışına mal ve hizmet satışı suretiyle yürütülen faaliyetler”
olarak tanımlanabilir.

İhracatta KDV İstisnası

- İhracatta KDV İstisnası, 3065 sayılı KDV Kanunun 2'nci kısmının 1'inci bölümünde 11 ve 12'nci maddeleri ile düzenlenmiştir.
- İhracat istisnası 4 temel bölüme ayrılabilir. (KDVK Md.11)
 - 1- Mal ihracatı istisnası,
 - 2- Hizmet ihracatı istisnası,
 - 3- Türkiye'de ikamet etmeyen yolculara yapılan teslimler,
 - 4- İmalatçılar tarafından ihracatçılara ihraç kaydıyla yapılan teslimler.

İhracat Türlerine Göre KDV İstisnası

- **Serbest veya kayda bağlı ihracatta, kredili ihracatta, bedelsiz ihracatta, bağlı muamele ve takas yoluyla yapılan ihracatta ve de sınır ve kıyı ticaretinde** malların fiilen yurt dışına ihraç edilmesi ve KDVK'nun 12'nci maddesinde yer alan *(Teslim yurt dışındaki bir müşteriye veya bir serbest bölgedeki alıcıya ya da yetkili gümrük antreposu işleticisine yapılmalı veya mallar yetkili gümrük antreposu işleticisine tevdi edilmelidir. Ya da Teslim konusu mal Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesinden çıkarak bir dış ülkeye veya bir serbest bölgeye vasıl olmalı ya da yetkili gümrük antreposuna konulması)* şartlara uyulması şartıyla istisnaya konu edilebilecektir.

- **Transit ihracatta:** mal millileşmediği için KDV'nin konusuna girmemektedir. Dolayısıyla yüklenilmiş bir KDV varsa bunun iadesi mümkün değildir.
- **Konsinye İhracatta:** malın fiilen yurt dışı edildiği tarihte değil, teslimin gerçekleştiği tarihte istisna beyanı yapılmalıdır.
- **Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri kapsamında yapılacak ihracatta :** geçici ihracatta teslim yok, kesin ihracatta ise istisna kapsamında işlem yapılacaktır.
- **Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracatta:** Mal teslimi değil, bir hizmet ifası söz konusu olduğundan hizmet ihracına ilişkin hükümlere göre işlem yapılmalıdır.

Hizmet İhracında KDV İstisnası

İhracat teslimlerine ilişkin hizmetler ile yurt dışındaki müşterilere verilen hizmetler, serbest bölgede bulunan mükelleflere verilen fason hizmetler ve roaming anlaşmaları çerçevesinde verilen hizmetler ihracat istisnası kapsamındadır. Hizmet ihracından bahsedilebilmesi için;

- Hizmet Türkiye’de yurt dışındaki bir müşteri için yapılmış olmalıdır,
- Hizmetten yurt dışında faydalanılmalıdır,
- Fatura veya benzeri belge yurt dışındaki müşteri adına düzenlenmelidir,
- Hizmet bedeli döviz olarak Türkiye’ye getirilmelidir.

KDV İadesinin Olması İçin;

$391 \text{ (Hesaplanan KDV)} < 190 \text{ (Devreden KDV)} + 191 \text{ (İndirilecek KDV)}$

Olması gerekir.

$391 > 190 + 191$ olursa,

KDV İADESİ söz konusu olmaz

İhracat Tarihi

- İhracat işlemleri iç gümrüklerde yapılan ihracat teslimlerinde, gümrük beyannamesinin **sınır gümrüklerince kapatıldığı tarih, ihracatın gerçekleştiği tarih olarak kabul edilir.**
- Serbest bölgelere yapılan ihracat teslimlerinde, gümrük beyannamesinin düzenlenmediği hallerde, malın serbest bölgeye giriş işlemlerinin tamamlanarak serbest bölgeye vasıl olduğu tarih ihracatın gerçekleştiği tarih olarak kabul edilir. Bu tarih, malların serbest bölgeye girişinin yapıldığını gösteren, **serbest bölge işlem formunun ilgili idare tarafından onaylandığı** tarihtir.

İhracat İstisnasının Beyanı

- Mal ihracına ilişkin istisna, ihracatın gerçekleştiği tarih olan gümrük beyannamesinin, “**kapanma tarihi**” ni içine alan vergilendirme dönemine ait **KDV beyannamesi** ile beyan edilir.
- İhracat faturası malın yurtdışı edildiği dönemden önce düzenlenmiş olsa dahi, **istisna ihracatın yapıldığı dönem KDV beyannamesi** ile beyan edilir.
- Mal ihracına ilişkin beyan, ilgili dönem KDV beyannamesinin “İstisnalar-Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler” kulakçığında “**Tam İstisna Kapsamına Giren İşlemler**” tablosunda **301** kod numaralı işlem türü satırı kullanılmak suretiyle yapılır.
- Bu satırın, “Teslim ve Hizmet Tutarı” sütununa **ihracat tesliminin bedeli** girilir. İhracat bedeli, **gümrük beyannamesinin kapanma tarihinde Resmî Gazete’de yayınlanmış bulunan** (kapanma tarihinde Resmî Gazete’de kurlar ilan edilmemiş ise kapanma tarihinden önceki ilk Resmî Gazete’de yayınlanmış bulunan) **T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden TL’ye çevrilir.**

İstisnanın Tevsiki (Belgelendirilmesi) 1

- Gümrük beyannameli mal ihracatının beyanında, **gümrük beyannamesi ve satış faturaları**, bir dilekçe ile ihracat istisnasına ilişkin beyanname ekinde vergi dairesine verilir. Söz konusu belgelerden elektronik ortamda alınanların ayrıca beyanname ekinde ve kâğıt ortamında vergi dairesine verilmesine gerek olmayıp, dilekçe ekinde internet vergi dairesi liste alındısının vergi dairesine verilmesi yeterlidir.
- Posta ve hızlı kargo taşımacılığı yolu ile yapılan ihracat teslimleri, kargo şirketi adına düzenlenen, malı yurtdışına gönderilen mükellefin bilgisinin yer aldığı ve gümrük müdürlüğü tarafından elektronik ortamda onaylanan **elektronik ticaret gümrük beyannamesi** ile tevsik edilir.

İstisnanın Tevsiki (Belgelendirilmesi) 2

- Sınır ticareti kapsamında yapılan ihracat, **gümrük beyannamesi veya listesi** ile tevsik edilir. Bu durumda ayrıca, bir defaya mahsus olmak üzere **sınır ticareti yetki belgesi** de ibraz edilmelidir
- NATO (Kuzey Atlantik Antlaşma Örgütü – North Atlantic Treaty Organization) ülkelerinde askeri teçhizat ve malzemenin transit-ithalat-ihracat işlemleri için düzenlenen **Form 302 belgesinin**, bu belge ile yapılan ihracat teslimlerinde **gümrük beyannamesi yerine kullanılması** mümkündür
- Gümrüksüz satış mağazalarında satılmak üzere bu mağazalara veya bunların depolarına yapılan teslimlerde istisna, gümrük idaresi tarafından onaylanmış **antrepo beyannamesiyle** tevsik edilir.

Mal İhracatından Kaynaklanan İade Taleplerindeki Aranılan Belgeler

- Standart iade **talep dilekçesi**
- **Satış faturaları listesi**
- **Gümrük beyannamesi veya listesi** (Serbest bölgeye yapılan ihracatta serbest bölge işlem formu, posta veya kargo yoluyla gerçekleştirilen ihracatta **elektronik ticaret gümrük beyannamesi**, gümrüksüz satış mağazalarında satılmak üzere bu mağazalara veya bunların depolarına yapılan teslimlerde, malın gümrüksüz satış mağazasına veya deposuna konulduğuna dair ilgili gümrük idaresinin onayını da içeren **antrepo beyannamesi**)
- İhracatın beyan edildiği döneme ait **indirilecek KDV listesi**
- **Yüklenilen KDV listesi**
- İadesi Talep Edilen **KDV Hesaplama Tablosu**

İade Şekilleri

- **Mahsuben İade** : Mükelleflerin mal ihracından kaynaklanan mahsuben iade talepleri, yukarıdaki belgelerin ibraz edilmiş olması halinde miktarına bakılmaksızın vergi inceleme raporu, YMM raporu ve teminat aranmadan yerine getirilir.
- **Nakden İade** : Mükelleflerin mal ihracından kaynaklanan ve 5.000 TL'yi aşmayan nakden iade talepleri **vergi inceleme raporu, YMM raporu ve teminat** aranmadan yerine getirilir. İade talebinin 5.000 TL'yi aşması halinde, aşan kısmın iadesi **vergi inceleme raporu** veya **YMM tasdik raporuna göre** yerine getirilir.

Teminat verilmesi halinde, mükellefin iade talebi yerine getirilir ve teminat, **vergi inceleme raporu veya YMM raporu** sonucuna göre çözülür.

Hizmet İhracatı

Yurtdışındaki müşteriler için yapılan hizmetin KDV'den istisna olabilmesi için, aynı Kanunun (12/2)nci maddesine göre;

- - Hizmetin yurtdışındaki bir müşteri için yapılması,
 - - Hizmetten yurtdışında faydalanılması,
- gerekir.

Hizmetin yurtdışındaki bir müşteri için yapıldığı, yurtdışındaki müşteri adına düzenlenen fatura ve benzeri belge ile tevsik edilir.

Türkiye'den serbest bölgelere verilen hizmetler hizmet ihracı kapsamında değerlendirilmez.

Hizmet İhracından Doğan İade Taleplerinde Aranan Belgeler

- Standart **iade talep dilekçesi**
- **Hizmet faturası veya listesi**
- **Ödeme belgesi** (dövizin Türkiye'ye getirildiğini tevsik eden bir belge, banka dekontu vb.)
- Hizmet ihracatının beyan edildiği döneme ait **indirilecek KDV listesi**
- **Yüklenilen KDV listesi**
- İadesi Talep Edilen **KDV Hesaplama Tablosu**

Türkiye’de İkamet Etmeyenlere Özel Fatura ile Yapılan Satışlar (Bavul Ticareti)

Bağlı olunan vergi dairesinden "**Türkiye'de İkamet Etmeyenlere Özel Fatura ile Yapılacak Satışlara Ait KDV İhracat İstisnası İzin Belgesi**" (İstisna İzin Belgesi) alan mükellefler, bu tür satışlarını **KDV hesaplamadan yapar.**

İstisna izin belgesi almak isteyenlerin;

- - Gerçek usulde KDV mükellefi olması,
- - Haklarında “olumsuz rapor” yazılmamış olması,

gerekir. Bu şartları taşıyan mükelleflerin yapacakları başvuru vergi dairesince değerlendirilerek durumu uygun görülenlere, "**istisna izin belgesi**" verilir.

İstisnanın Şartları

İstisna izin belgesine sahip mükellefler, aşağıdaki şartların mevcudiyeti halinde KDV hesaplamadan işlem yapar:

- a) Teslim, Türkiye'de ikamet etmeyen yabancı uyruklu alıcılara veya yurtdışında ikamet eden ve buna dair ilgili ülke resmi makamlarından alınmış ikamet tezkeresi veya bu mahiyette bir belgeye sahip olan Türk uyruklu alıcılara yapılmalıdır.
- b) Satılan malların bedelleri toplamının 2.000 TL'nin üzerinde olması gerekir. Bu toplama, aynı faturada gösterilen birden fazla mal çeşidine ait bedeller dahildir.
- c) 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallar için bu kapsamda işlem yapılamaz.

- Bu kapsamdaki satışlarda, şekil ve muhtevası Gelir İdaresi Başkanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen "**Özel Fatura**" kullanılır.
- Özel fatura **beş nüsha** olarak düzenlenir. Birinci nüshası alıcıya verilir. İki, üç ve dördüncü nüshalar malın gümrükten çıkışı sırasında onaylatılır. Beşinci nüsha ise satıcıda kalır.
- Satın alınan malların, özel fatura tarihini izleyen aybaşından itibaren üç ay gümrük kapılarından yurtdışına çıkarılması ve bu malların gümrük bölgesinden çıktığını gösteren bu gümrük kapılarında onaylatılmış özel faturanın bir nüshasının **çıkış tarihinden itibaren en geç bir ay içinde** satıcıya intikal etmiş olması gerekir.

İstisnanın Beyanı

- Bu kapsamda yapılan satışlar, onaylı **özel faturanın satıcı firmaya intikal ettiği tarihi kapsayan vergilendirme dönemine ait KDV beyannamesi ile tam istisna kapsamında beyan edilir.** Söz konusu beyannameye onaylı özel faturanın bir nüshası veya firma yetkililerince onaylı örneği ya da onaylı özel faturaların muhtevasını içerecek şekilde hazırlanan liste eklenir.
- Beyan, ilgili dönem beyannamesinin “**İstisnalar-Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler**” kulakçığında “**Tam İstisna Kapsamına Giren İşlemler**” tablosunda **322 kod** numaralı işlem türü satırı kullanılmak suretiyle yapılır.
- “Yüklenilen KDV” sütununa ise istisna kapsamındaki teslimin bünyesine giren KDV tutarı yazılır. İade talep edilmemesi halinde “Yüklenilen KDV” alanına “0” yazılır.

Hizmet İhracatı

Yurtdışındaki müşteriler için yapılan hizmetin KDV'den istisna olabilmesi için, aynı Kanunun (12/2)nci maddesine göre;

- - Hizmetin yurtdışındaki bir müşteri için yapılması,
 - - Hizmetten yurtdışında faydalanılması,
- gerekir.

Hizmetin yurtdışındaki bir müşteri için yapıldığı, yurtdışındaki müşteri adına düzenlenen fatura ve benzeri belge ile tevsik edilir.

Türkiye'den serbest bölgelere verilen hizmetler hizmet ihracı kapsamında değerlendirilmez.

Hizmet İhracından Doğan İade Taleplerinde Aranan Belgeler

- Standart **iade talep dilekçesi**
- **Hizmet faturası veya listesi**
- **Ödeme belgesi** (dövizin Türkiye'ye getirildiğini tevsik eden bir belge, banka dekontu vb.)
- Hizmet ihracatının beyan edildiği döneme ait **indirilecek KDV listesi**
- **Yüklenilen KDV listesi**
- İadesi Talep Edilen **KDV Hesaplama Tablosu**

İhraç Kaydıyla Teslimlerde Tecil-Terkin Uygulaması

3065 sayılı Kanunun (11/1-c) maddesi gereğince; ihraç edilmek şartıyla imalatçılar tarafından kendilerine teslim edilen mallara ait KDV, ihracatçılar tarafından ödenmez.

Bu kapsamda yapılan teslimlerle ilgili olarak düzenlenen faturaya;

- "3065 sayılı KDV Kanununun (11/1-c) maddesi hükümlerine göre, ihraç edilmek şartıyla teslim edildiğinden, KDV tahsil edilmemiştir."

ifadesi yazılır.

Mükelleflerce tahsil edilmeyen ancak ilgili dönem beyannamesinde beyan edilecek olan bu vergi, vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilerek tecil olunur.

- Söz konusu malların, ihracatçıya teslim tarihini takip eden ay başından itibaren üç ay içinde ihraç edilmesi halinde, tecil edilen vergi terkin olunur.
- İhracatın yukarıdaki şartlara uygun olarak gerçekleştirilmemesi halinde, tecil olunan vergi tahakkuk ettirildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51'inci maddesine göre belirlenen gecikme zammıyla birlikte tahsil olunur. Ancak, ihraç edilmek şartıyla teslim edilen malların 213 sayılı Kanunda belirtilen mücbir sebepler nedeniyle ihraç edilmemesi halinde, tecil edilen vergi tecil edildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Kanunun 48'inci maddesine göre ilgili dönemler için geçerli tecil faizi ile birlikte tahsil edilir.

- İhraç kaydıyla teslimlere ait faturanın esas itibarıyla ihracatçı firmanın düzenlediği fatura tarihinden önceki bir tarihte düzenlenmiş olması gerekir. İmalatçı tarafından düzenlenen fatura tarihinin; ihracatçı firmanın düzenlediği fatura tarihi veya fiili ihraç tarihinden sonraki bir tarih olması halinde, 213 sayılı Kanundaki fatura düzenleme sürelerine uyulması kaydıyla tecil-terkin uygulamasından yararlanılabilir.
- Ancak, bu durumlar dışında ihraç kaydıyla teslimle ilişkin faturanın, fiili ihraç tarihinden sonraki tarihi taşıması halinde işlemin ihraç kaydıyla teslimle ilişkin şartlar açısından yapılacak **inceleme veya YMM raporu** ile tespit edilmesi şartıyla terkin ve/veya iade işlemleri sonuçlandırılır.

- İhracat, gümrük beyannamesinin kapanma tarihi itibarıyla gerçekleştiğinden, süresinde ihraç edilmek kaydıyla bu tarih itibarıyla ihraç kaydıyla teslim nedeniyle tecil edilen vergi, terkin edilebilir hale gelir. Ödenecek KDV çıkmaması nedeniyle tecil edilecek vergisi bulunmayan mükellefler ise bu tarihten itibaren iade talep edebilirler.
- Geçici ihracat veya hariçte işleme rejimleri çerçevesinde malların yurtdışı edilmesi, kesin ihracata dönmediği sürece, ihraç kaydıyla teslimler açısından ihracat olarak kabul edilmez. Diğer bir deyişle kesin ihracı öngörülmeeyen mallar için ihraç kaydıyla teslim uygulaması mümkün değildir.

Tecil-Terkin Uygulamasından Yararlanacak Satıcılar

Tecil-terkin uygulamasından “imalatçı” vasfını haiz satıcılar yararlanabilir. İmalatçının;

- - Sanayi siciline kayıtlı ve sanayi sicil belgesini haiz olması veya Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından alınmış çiftçi kayıt belgesi, gıda işletmesi kayıt belgesi ve işletme onay belgelerinden(üretici belgesi) herhangi birine sahip olması, (Bu belgeler sonraki bölümlerde “imalatçı belgesi” olarak anılacaktır.)
- - İlgili meslek odasına kayıtlı bulunması,
- - Üretimin yapıldığı dönemde yürürlükte bulunan Sanayi Sicil Tebliğlerinde öngörülen sayıda işçi çalıştırması ve gerekli araç parkına sahip olması veya kapasite raporundaki üretim altyapısına sahip olması,

gerekmektedir.

- Tecil-terkin işlemleri imalatçıların ihrac kaydıyla satışını yaptıkları mal teslimlerine uygulanır. Satıcının ihrac kaydıyla satışını yaptığı malın, ihrac edilen nihai mamul olması gerekir. Bu şartı taşımayan teslimlerde tecil-terkin işlemi uygulanmaz.
- İhrac kaydıyla teslimi yapılan malın, ihracat faturası ve gümrük beyannamesinde yer alan malla aynı olması gerekir. Aynı olmasına rağmen fatura ve/veya gümrük beyannamesinde farklı belirtilmesi halinde, ihrac kaydıyla teslim edilen mal ile ihrac edilen malın aynı olduğunun, bu konuya münhasır **vergi inceleme raporu veya YMM raporu** ile tespiti istenir.

- **Tecil edilecek vergi miktarı**, mükellefin ihraç kaydıyla teslimleri nedeniyle hesaplanan vergi tutarından fazla olamaz. Ancak mükellefin ödenmesi gereken vergi tutarı, ihraç kaydıyla teslimleri nedeniyle hesaplanan vergi tutarından az ise bu tutar esas alınır. İhraç kaydıyla teslim bedeli üzerinden hesaplanan KDV tutarından tecil edilemeyen bir kısım varsa, bu kısım imalatçı mükellefe iade edilir.

Örnek:

Otomobil lastiği imalatçısı (A), Temmuz/2021 döneminde bir kamu kuruluşuna 5.000 TL, ihracatçı bir firmaya da ihraç kaydıyla 7.000 TL tutarında otomobil lastiği teslim etmiştir. (A) nın bu döneme ait toplam KDV indirimi 1.700 TL'dir.

(A) nın ilgili dönem beyannamesi ile tecil işlemlerine ilişkin hesaplamalar aşağıdaki şekilde yapılır:

- Hesaplanan KDV $[(5.000 + 7.000) \times \% 18]$: 2.160
- Toplam Vergi İndirimi :-1.700
- Fark (Ödenmesi Gereken KDV) : 460
- Tecil Edilebilir KDV $(7.000 \times \%18)$: 1.260
- Tecil Edilecek KDV : 460
- İhracatın Gerçekleştiği Dönemde İade Edilecek KDV : 800
- Ödenmesi Gereken KDV : 0

Örnek

İmalatçı (A), Ekim/2020 ayında toptancılara 8.000 TL tutarında, ihracatçı firmaya ise ihraç kaydıyla 2.000 TL tutarında gömlek teslim etmiştir. Ekim ayında yüklendiği KDV toplamı 600 TL'dir. İmalatçının önceki dönemlerden devreden indirilebilir KDV'si yoktur.

(A) nın Ekim ayı tecil işlemlerine ilişkin hesaplamaları aşağıdaki şekilde yapılır:

- Hesaplanan KDV $[(8.000 + 2.000.) \times (\% 8)]$: 800
- Toplam Vergi İndirimi : - 600
- Fark (Ödenmesi Gereken KDV) : 200
- Tecil Edilebilir KDV $(2.000 \times \%8)$: 160
- Tecil Edilecek KDV : 160
- Ödenmesi Gereken KDV : 40

Bu mükellef Ekim/2012 ayına ait olmak üzere vergi dairesine 40 TL KDV ödeyecektir. 160 TL KDV ise ihracatın tamamlanmasından sonra terkin edilmek üzere tecil edilir

Örnek:

İmalatçı (B), Şubat/2021 ayında müteahhit (C) ye 500 TL, ihracatçı firmaya ise ihraç kaydıyla 2.000 TL tutarında mobilya teslim etmiştir. İmalatçının bir önceki dönemden devreden KDV tutarı 150 TL, Şubat/2012 dönemindeki alış ve giderleri nedeniyle yüklendiği KDV ise 450 TL'dir.

İmalatçı mükellefin, Şubat/2012 ayı beyannamesinin düzenlenmesi ve tecil işlemlerine ilişkin hesaplamalar aşağıdaki şekilde yapılır:

- Hesaplanan KDV $[(500 + 2.000) \times (\%18)]$: 450
- Toplam Vergi İndirimi $(450 + 150)$: - 600
- Sonraki Döneme Devreden KDV : 150
- Tecil Edilebilir KDV $(2.000 \times \%18)$: 360
- Tecil Edilecek KDV : 0
- İhracatın Gerçekleştiği Dönemde İade Edilecek KDV : 360

Terkin 1

- İhraç kaydıyla mal teslimlerine ait beyan edilen ve tecil edilen KDV, ihracata konu malın süresi içinde ihraç edildiğinin tevsik edilmesi kaydıyla terkin edilir.
- Terkin işleminin yapılabilmesi için, ihraç kaydıyla teslim edilen malın ihraç edildiğini gösteren gümrük beyannamesi veya listesinin ihraç kaydıyla satış faturaları ile birlikte vergi dairesine ibraz edilmesi gerekir.

Terkin 2

- İmalatçılara ihraç kaydıyla teslim ettikleri malların ihraç edildiğine ilişkin yazı veren ihracatçılar, bir ay içerisinde bu yazıyı verdikleri imalatçılara ait bir listeyi (Bu listede en az, yazı verilen imalatçıların adı-soyadı, unvanı, bağlı bulunduğu vergi dairesi ve vergi kimlik numarası ile adres bilgilerine yer verilir.), izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar kendilerinin bağlı bulunduğu vergi dairelerine verirler.
- Vergi daireleri, imalatçı tarafından verilen gümrük beyannamesi listesi ve ihracatçının yazısına istinaden terkin işlemini yapar.

İhraç kaydıyla teslimlerden kaynaklanan iade taleplerinde aşağıdaki belgeler aranır

- - Standart iade talep dilekçesi
- - İlgili meslek **odasına üyelik belgesinin** onaylı örneği (Belgede değişiklik olmadığı sürece bir defa verilmesi yeterlidir.)
- - **İmalatçı belgesi** (Belgede değişiklik olmadığı sürece bir defa verilmesi yeterlidir.).
- - İhraç kaydıyla **teslim faturaları veya listesi**
- - **Gümrük beyannamesi çıktısı veya listesi** (serbest bölge işlem formu veya özel fatura örneği)
- - **İhraç kaydıyla teslim edilen malın ihraç edildiğine dair ihracatçı firmadan alınan onaylı yazı**, (Bu yazıda; ihracata ilişkin gümrük beyannamesinin tarihi ve sayısının, belgeyi talep eden imalatçının adı, soyadı veya unvanı, bağlı olduğu vergi dairesi ve vergi kimlik numarası, ihraç kayıtlı teslim edilen mala ilişkin fatura veya benzeri belgenin tarihi, numarası, malın cinsi, miktarı, bedeli, KDV oranı ve hesaplanan KDV tutarının gösterilmesi gerekmektedir.)
- - İhraç kayıtlı teslimin yapıldığı döneme ait **indirilecek KDV listesi**.

Dahilde İşleme Rejimi,

- Dahilde İşleme Rejimi, ihraç ürünlerini üretmek için gerekli olan ve ithal edilen, bu yüzden de ithali gümrük vergisine tabi hammadde ya da girdilere gümrük muafiyeti getiren bir ihracatı teşvik sistemidir.

Dahilde İşleme Rejimi, yurt içinde dünya fiyatlarından temin edilemeyen, hiç temin edilemeyen ya da üretimi yetersiz olan, yeterli kalitede bulunmayan malzemelerin gümrük muafiyetli olarak yurt dışından getirilmesine olanak sağlayarak girdi maliyetlerini azaltmak suretiyle ihracatı artırmak, ihraç ürünlerine uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırmak, ihraç pazarlarını geliştirmek ve ihraç ürünlerini çeşitlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.

Dahilde İşleme İzin Belgesi (DİİB) nedir?

Basit düzeyde işlemler için alınabilecek Dahilde İşleme İzni için başvurular gümrük idaresine; daha kapsamlı işlemler için alınabilecek Dahilde İşleme İzin Belgesi için başvurular ise Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğüne elektronik ortamda yapılır. Dahilde İşleme İzin Belgesi, 2006/12 sayılı Dahilde işleme Rejimi Tebliğine istinaden düzenlenen bir belgedir.

YMM Dahilde İşleme İzin Belgesi Tasdik Raporu

- KDV Tebliği'nde ister belge sahibi tarafından, isterse aracı ihracatçı yoluyla ihracat yapılmış olsun, "tecil-terkin kapsamında satın alınan 'maddeler' ile imal edilen 'malların' süresi içinde ihraç edildiğinin yeminli mali müşavirlerce (YMM) düzenlenecek bir raporla tespit edilmesi" hükme bağlanmıştır.
- Mevzuatta "YMM Dahilde İşleme İzin Belgesi Tasdik Raporu" adı verilen bu raporun, ihracatı kim yapmış olursa olsun "belge sahibi" adına düzenlenmesi gerekiyor. Bu raporun düzenlenmesi için belge sahibi ile YMM arasında bir tam tasdik sözleşmesi imzalanması gerektiğine dair bir açıklamaya mevzuatta yer verilmemiştir.
- Raporun, ihracatın yapıldığı her dönem için ayrı ayrı düzenlenmesi ve ikişer örneğinin ihracatın yapıldığı ayı takibeden ay başından itibaren 3 ay içinde ilgili satıcılara verilmesi gerekiyor. Satıcılar, sözü edilen raporu bağlı oldukları vergi dairesine ibraz etmek suretiyle tecil edilen verginin terkinini sağlıyorlar. Belge sahibi, tecil-terkin kapsamında ihraç kayıtlı teslim yapmışsa hem ilk satıcının, hem de belge sahibinin tecil edilen vergileri aynı rapor ile terkin edilebiliyor.

Diğer YMM Uygulamaları

- YMM Gözetim Kapsamı Ürünler Faaliyet Tasdik Raporu
- İthalatçı Bilgi Formu Tasdiki
- Gümrük Beyannamesi Tasdiki

YMM Gözetim Kapsamı Ürünler Faaliyet Tasdik Raporu

- Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca yayınlanan 2007/12 sayılı "İthalatta Gözetim Uygulamasına İlişkin Tebliği» ile
- Tebliğde, söz konusu raporun gözetim belgesi almak üzere yapılan **ilk başvuruda** ve bu çerçevede yapılan ithalatta, gözetim belgesi düzenlenme tarihinden itibaren, gözetim belgesi kapsamında ithal edilen eşyanın tümünün stokları bitene kadar **her 6 ayda bir** İthalat Genel Müdürlüğü'ne iletilmesi gerekmektedir.

İthalatçı Bilgi Formu YMM Tasdiki

- Tekstil ve Konfeksiyon İthalatının Kayda Alınmasına İlişkin Tebliğ (İthalat:2009/21)'in EK III'de yer alan “Kayıt Belgesi Başvuru Formu”nun devamı olan “**İthalatçı Bilgi Formu**”nun “Yeminli Mali Müşavir” tarafından onaylanması zorunludur.
- Yeminli Mali Müşavir tarafından onaylanması istenen tabloda; son beş yıllık bazı mali bilgilerin (satışlar, satışların maliyetleri v.s) ilgili firmaya ait olduğunun ve doğruluğunun onaylanması gerekmektedir.

VERGİ DAİRESİ İŞLEMLERİ

- VERGİ DAİRESİ; VUK'nun 4. maddesinde; mükellefi tespit eden, vergi tarh eden, tahakkuk ettiren ve tahsil eden daireler olarak tanımlanmıştır.
- Yine aynı maddede; 'Mükelleflerin, vergi uygulaması bakımından hangi vergi dairesine bağlı oldukları vergi kanunları ile belirlenir. Ancak, Hazine ve Maliye Bakanlığı, gerekli gördüğü hallerde, mükelleflerin işyeri ve ikametgâh adresleri ile il ve ilçelerin idarî sınırlarına bağlı kalmaksızın vergi daireleri ve bölge bilgi işlem merkezleri kurmaya, vergi dairelerine bağlı şubeler açmaya ve vergi dairelerinin yetki alanı ile vergi türleri, meslek ve iş grupları itibariyle mükelleflerin bağlı olacakları vergi dairesini belirlemeye yetkili' olduğu belirtilmiştir.

- Vergi Daireleri Kuruluş ve Görev Yönetmeliğinde «Vergi daireleri, mükellefi tesbit eden, vergi, resim ve harç tarh eden, tahakkuk ettiren, ceza kesen ve tahsil eden dairelerdir.
- Vergi daireleri, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümlerine göre aynı zamanda “Tahsil Dairesi”dir.» şeklinde tanımlanmıştır.

Düzeltilme Yetkisi ve Reddiyat 1

VUK'nun 120. maddesinde;

- Vergi hatalarının düzeltilmesine, ilgili vergi dairesi müdürü karar verir.
- Bu hatalar düzeltme fişine dayanılarak düzeltilir. Hatanın mükellef aleyhine yapılmış olması halinde, fazla vergi aynı fişe dayanılarak terkin ve tahsil olunmuş ise mükellefe reddolunur. Düzeltme fişinin bir nüshası, reddedilecek miktarla müracaat edeceği muhasebe ve müracaat süresi zikredilmek suretiyle mükellefe tebliğ edilir. Mükellef tebliğ tarihinden başlayarak bir yıl içinde parasını geri almak üzere müracaat etmediği takdirde hakkı sâkıt olur.
- Bu Kanunun 4 üncü maddesinde yazılı vergi dairesinin görev ve yetkilerini haiz olarak faaliyete geçen vergi dairesi başkanlıklarında düzeltme yetkisi vergi dairesi başkanına ait olup, başkan bu yetkisini ilgili grup müdürlerine ve/veya müdürlere devredebilir.

Düzeltilme Yetkisi ve Reddiyat 2

- Nakden veya mahsuben tahsil edilen ancak fazla veya yersiz olarak tahsil edildiği anlaşılan vergilerde ve **kanunları gereğince mükelleflere yapılacak iade ve mahsup işlemlerinde**, düzeltmeye dayanak teşkil edecek belgeler ile bu işlemlere ait usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

İnteraktif Vergi Dairesi

- 492 sayılı VUK Genel Tebliğinde İnteraktif Vergi Dairesi (Sistem); « Gelir İdaresi Başkanlığının görev tanımları içerisinde yer alan hizmetlerin sunulması veya kişilerin vergisel ödevlerini yerine getirmesi amacıyla şifre, elektronik imza veya diğer güvenlik araçları kullanılmak suretiyle erişim sağlanan internet adresi (<https://ivd.gib.gov.tr>) ve mobil uygulamalar üzerinde oluşturulan elektronik ortamı » olarak tanımlanmıştır.

İnteraktif Vergi Dairesinde Yapılan İşlemler 1

- a) Borç ödeme,
- b) e-Tebliğat sistemine dahil olmak için talepte bulunulması,
- c) Kanunun 376'ncı maddesi kapsamında vergi ziyai, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında indirim talebinde bulunulması,
- ç) Uzlaşma talebinde bulunulması,
- d) Mükellefiyet durum yazısı alınması,
- e) Borç durum yazısı talebinde bulunulması,
- f) Özelge talep edilmesi,
- g) İşe başlama bildiriminde bulunulması,
- ğ) Adres değişikliği bildiriminde bulunulması,

İnteraktif Vergi Dairesinde Yapılan İşlemler 2

- h) İş yerlerinin (şubelerin) sayısında meydana gelen artış veya azalışlara ilişkin bildirimde bulunulması,
- ı) İş bırakma bildiriminde bulunulması,
- i) İzaha davet müessesesi kapsamında izahta bulunulması,
- j) 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48'inci maddesi kapsamında tecil talebinde bulunulması,
- k) Vergi türü dönem değişikliğine ilişkin talepte bulunulması,
- l) Muhtasar beyanname verilmeyeceğine dair dilekçe verilmesi,
- m) Bu fıkroda sayılmayan iş ve işlemler için “genel dilekçe” verilmesi,
- n) Başkanlıkça uygun görülen diğer iş ve işlemler.

MÜKELLEFİN ÖDEVLERİ

Vergi Usul Kanununda ağırlıklı olarak mükelleflerin şekli ödevlerine yer verilmiş bulunmaktadır. Vergi Usul Kanunu'nun “Mükellefin Ödevleri” başlıklı bölümü kapsamında bu ödevlerden halen yaygın olarak geçerliliğini koruyanları 5 başlık altında sıralamak mümkündür.

1. Bildirim ödevleri
2. Defter tutmaya ve tasdikine ilişkin ödevler
3. Tutulacak kayıtların tevsikine ve belge düzenine ilişkin ödevler
4. Muhafaza ve ibraz ödevleri
5. Diğer ödevler

BİLDİRİM ÖDEVLERİ

- İşe Başlamayı Bildirme
- Adres Değişikliklerinin Bildirilmesi
- İş Değişikliklerinin Bildirilmesi
- İşletmede Değişikliği Bildirilmesi
- İş Bırakmanın Bildirilmesi

İŞE BAŞLAMAYI BİLDİRME

Vergi Usul Kanunu'nun 153. maddesi hükmü gereği aşağıda yazılı mükelleflerden işe başlayanlar durumu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar:

- Vergiye tabi ticaret ve sanat erbabı;
- Serbest meslek erbabı;
- Kurumlar vergisi mükellefleri;
- Kollektif ve adi şirket ortaklarıyla, komandit şirketlerin komandite ortakları.

Ticaret sicili memurlukları, kurumlar vergisi mükellefi olup da Türk Ticaret Kanunu'nun 30. maddesi uyarınca tescil için başvuran mükelleflerin başvuru evraklarının bir suretini ilgili vergi dairesine intikal ettirir. Bu mükelleflerin işe başlamayı bildirme yükümlülükleri yerine getirilmiş sayılır. Bildirim yükümlülüğünü süresi içinde yerine getirmeyen ticaret sicili memurları hakkında işe başlamanın zamanında bildirilmemesine ilişkin usulsüzlük cezası hükümleri uygulanır.

İşe Başlamanın Bildirim Süresi

- Gerçek kişilerde işe başlama bildirimleri, işe başlama tarihinden itibaren **on gün içinde** kendilerince veya 1136 sayılı Avukatlık Kanununa göre ruhsat almış avukatlar veya 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensuplarınca,
- Şirketlerin kuruluş aşamasında işe başlama bildirimleri ise işe başlama tarihinden itibaren **on gün içinde** ticaret sicili memurluğunca ilgili vergi dairesine yapılır.

Adres Değişikliklerinin Bildirilmesi

Vergi Usul Kanunu'nun 157. maddesi hükmüne göre, işe başlama sırasında veya daha sonra vergi dairesine bildirmiş oldukları bilinen iş veya ikamet yeri adreslerini değiştiren mükelleflerin, mutlaka yeni adreslerini de değişiklik tarihinden itibaren **1 aylık süre içinde** vergi dairesine bildirmeleri gerekmektedir.

Bu çerçevede iş veya teşebbüsün bir yerden diğer bir yere nakledilmesi adres değişikliği kabul edilmektedir.

İş Değişikliklerinin Bildirilmesi

İşe başladıklarını bildiren mükelleflerden:

- Yeni bir vergiye tabi olmayı,
- Mükellefiyet şeklinde değişikliği,
- Mükellefiyetten muaflığa geçmeyi,

Gerektirecek surette işlerinde değişiklik olanlar, Vergi Usul Kanunu'nun 158. maddesi gereği bu değişiklikleri de, değişiklik tarihinden itibaren **1 aylık süre içinde** vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar.

İşletmede Değişikliği Bildirilmesi

Vergi Usul Kanunu'nun 159. maddesine göre; aynı teşebbüs veya işletmeye dahil bulunan **iş yerlerinin sayısında vukua gelen artış veya azalışları** mükellefler **1 aylık süre içinde** vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar.

Bu madde hükmü çerçevesinde örneğin; yeni bir şube açan ya da mevcut şubelerinden birini kapatan mükelleflerin, 1 ay içerisinde işletmesinde meydana gelen bu değişiklikten bağlı bulunduğu vergi dairesini haberdar etmesi gerekmektedir.

İş Bırakmanın Bildirilmesi 1

İşe başlamayı bildirmek durumunda olan mükelleflerden işi bırakanlar, işi bıraktıkları tarihten itibaren azami **1 ay içerisinde** bu durumdan da vergi dairesi haberdar etmek zorundadırlar.

Vergi Usul Kanunu'nun 161. maddesine göre işi bırakma; vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesi ifade eder. İşlerin herhangi bir sebep yüzünden geçici bir süre için durdurulması işi bırakma sayılmaz.

Tasfiye ve iflas hallerinde, mükellefiyet vergi ile ilgili muamelelerin tamamen sona ermesine kadar devam eder. Bu hallerde tasfiye memurları veya iflas dairesi:

- Tasfiye veya iflas kararlarını;
- Tasfiyenin veya iflasın kapandığını;

vergi dairesine ayrı ayrı bildirmeye mecburdurlar.

İş Bırakmanın Bildirilmesi 2

- Vergi Usul Kanunu'nun 164. maddesine göre de gerçek kişilerde **ölüm, ölen mükellef açısından iş bırakma hükmündedir**. Bu durumda iş bırakmanın, bir başka deyişle ölüm olayının mükellefin mirası reddetmemiş mirasçıları tarafından vergi dairesine bildirilmesi gerekmekte olup, mirasçılardan herhangi birinin ölümü bildirmesi diğer mirasçıları bu ödevden kurtaracaktır. Mirasçılar tarafından iş bırakma bildiriminin, normal süre olan 1 aylık süreye ölüm halinde kanuni sürelerin uzamasına yönelik 3 aylık süresinin ilavesi sonucunda bulunacak 4 aylık süre içerisinde yapılması gerekecektir.

İş Bırakmanın Bildirilmesi 3

- **İş bırakma bildiriminde bulunmayan bir mükellefin iş bıraktığının tespit edilmesi veya yapılan araştırma ve yoklamalar sonucunda bilinen adreslerinde bulunamaması ve başka bir adreste faaliyetine devam ettiğine dair bilgi edinilememesi halinde mükellef iş bırakmış addolunur ve mükellefiyet kaydı vergi dairesince terkin edilebilir. Ancak, mükellefiyet kaydının terkin edilmesi, mükellefin iş bırakmasından önceki döneme ilişkin yükümlülüklerini ortadan kaldırmayacağı gibi bu tarihten sonra faaliyette bulunduğunun tespiti halinde bu dönemlere ilişkin vergilendirmeye de engel teşkil etmez.**

İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi

- 04.09.2018 tarihli ve 30525 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğ'e göre İhracat Bedellerinin 180 gün içerisinde yurda getirilmesi uygulamasına geçilmiş ve bu uygulamanın 6 ay süreceği belirlenmişti.
- Daha sonra uygulama süresi 2019-32/55 No.lu Tebliğ ile 04.09.2018 tarihinden itibaren 1 yıla çıkarılmıştı. Ancak bu süre 18 ay olarak değiştirilerek 04.09.2019 tarihi itibarıyla sona eren ihracat bedellerinin yurda getirilmesi uygulamasındaki süre 04.03.2020 tarihine kadar uzatılmıştı. Bu defa 31.12.2019 tarihinde yayımlanan 2019-32/56 No.lu Tebliğin 10'uncu maddesi ile tebliğin uygulama süresini düzenleyen madde yürürlükten kaldırılmış, böylece yapılacak **ikinci bir düzenlemeye kadar tebliğ hükümleri her hangi bir süre ile sınırlı olmaksızın uygulanacağından, ihracat bedellerinin, genel olarak, yapılacak her ihracatı müteakip 180 gün içinde yurda getirilmesi gerekmektedir.**

İhracat Bedelinin Getirilmesinde;

- İhracatta Beyan Edilen Döviz Cinsinden Farklı Bir Dövizin Yurda Getirilmesi Mümkündür,
- İhracat Bedellerinin Türk Lirasına çevrilme Zorunluluğu Kaldırılmıştır,
- İhracat Bedelinin Yurda Getirilmesinde Bankalar Tarafından “İhracat Bedeli Kabul Belgesi-İBKB” Düzenlenecektir,

Mücbir Sebeplerin Hallerinde Hesaplar Kapatılabilecektir

- Mücbir sebeplerin varlığı nedeniyle **Vergi Dairesi Başkanlığınca** veya **Vergi Dairesi Müdürlüğünce** verilen 24 aylık ek sürenin sonunda mücbir sebebin devamının belgelenmesi halinde, açık ihracat hesabının kapatılmasına ilişkin talepler, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılacaktır

- Her bir gümrük beyannamesi itibarıyla 30.000 USD'ye kadarki tutarın yurda getirilme zorunluluğu kaldırılmıştır.
- Buna göre 30.000 USD'nin altındaki tüm beyannameler bankalarca terkin edilecektir. Ayrıca ihracat bedeli 30.000 USD'nin üzerinde olup, yurda getirilemeyen tutar 30.000 USD'nin altında kalmış ise yine bu beyannameler de terkin edilecektir.
- Bu madde kapsamında yapılacak terkin işlemlerinin, 90 günlük ihtarname süresi içerisinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlıkları veya Vergi Dairesi Müdürlüklerince gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir.

İhracat Bedeline Yönelik Hesap Kapaması

İhracat Hesaplarının kapatılmasında

- Gümrük beyannamesi örneği veya gümrük beyannamesi bilgileri
- İlgili İBKB'leri
- Satış faturası,
- Varsa indirim ve mahsup konusu belgeler gerekmektedir.

İhracatta, “Hesap Kapatma”da İzlenen Yol 1

- 1. İhracat bedellerinin süresi içinde yurda getirilmesinin izlenmesi veya terkin limitleri içerisinde kalan açık hesapların aracı bankalar tarafından kapatılması gerekmektedir.
- 2. Süresi içerisinde kapatılmayan hesapların aracı bankalar tarafından 5 iş günü içinde Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne ihbar edilmesi gerekmektedir. Ancak ihracatçılara, bankaların 5 günlük ihbar süresi içinde de hesaplarını bankada kapatma hakkı tanınmıştır.
- 3. Vergi Dairesi Başkanlığınca bankalar tarafından yapılan ihbarı müteakip 10 iş günü içinde ilgililere hesapların kapatılması için 90 gün süreli ihtarname gönderilmektedir.

İhracatta, “Hesap Kapatma”da izlenen Yol 2

- 4. Bu süre içinde hesapların kapatılması veya mücbir sebep hallerinin ya da haklı durumun belgelenmesi zorunluluğu bulunmaktadır.
- 5. Mücbir sebep durumu var ise mücbir sebebin devamı müddetince Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından 24 aya kadar altışar aylık dönemler itibarıyla ek süre verilmektedir.
- 6. Haklı durum iddialarında, haklı durumu belirten yazılı beyana istinaden Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından 6 aya kadar üçer aylık devreler halinde ek süre verilmektedir.
- 7. Mücbir sebep için 24 ay ve haklı durum için 6 aylık ek sürelerden sonraki taleplerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca incelenip sonuçlandırılması gerekmektedir.

- Kambiyo Mevzuatı açısından COVID-19 salgını nedeniyle yurda getirilemeyen bir ihracat bedelinin söz konusu olması ve bunun resmi kayıtlarla tevsik edilebilmesi halinde, haklı durum koşullarının olduğu düşünölmekle birlikte ihracat bedelinin getirilememe sebebini HAKLI DURUM olarak değeriendirmeye Vergi Dairesi Başkanlıkları/Vergi Dairesi Müdürlükleri yetkili kılındığından, söz konusu kuruluşların görüş ve uygulamaları bu konuda yol gösterici olacaktır.



TEŞEKKÜR EDERİM.